

Føroyar Bretland

Marknaavtalan avgerandi vegamót

JAN MULLER

Í gjár var marknaavtalan við Bretland undirskrivað í Tinganesi. Ikki færri enn tveir útlendskir uttanríkis-

ráðharrar vórðu hjástæddir. Úr Danmark var Niels Helveg Petersen komin, og úr Bretlandi, Tony Lloyd, var uttanríkisráðharri. Saman við hon eru eisini

fleiri framstandandi fólk innan bretska oljuumsiting, teirra millum stjórn í DTI, John Brooks.

Í sambandi við nýggju avtaluna, sum longu er sam-

tykt í lögtinginum, og sum skal fyrri fólkatingið og bretska parlamentini í næstum, hevur Sosialurin í dag valt at seta ljóskastaran á samvinnuna millum Føroyar og

Bretland fyrr og í framtíðini.

Eingin ivi er um, at marknaavtalan fer at hava ríkiligar avleiðingar fyrri alt samstarvið millum Føroyar

og Bretland langt inn í næstu öld. Henda avtalan má sigast at vera eitt týðandi vegamót í víðurskiftinum millum hesi bæði londini.

Føroyar Bretland

Sofus Poulsen, føroyskur umboðsmaður í Skotlandi:

Marknaavtala ruddar slóð fyrri øktari samvinnu millum Føroyar og Bretland

Sofus Poulsen, føroyski umboðsmaðurin í Storbretlandi vatt mannanna sær stórar møguleikar í nýggju avtaluni millum Føroyar og Bretland

JAN MULLER

Ein av teimum, sum feignast um úrslitið av marknaavtaluni millum Føroyar og Bretland, er føroyski umboðsmaðurin í Aberdeen, Sofus Poulsen. Síðani annað heimskríggj hevur hann

umstíð og røkt føroysk áhugamálið Storbretlandi og hevur sum so verið brúgvabyggjari millum Føroyar og Bretland á mest sum øllum hugandi økjum.

Tað er tí greitt, at fyrri Sofus er marknaesmanntil at meta sum, at ein týðningarmikil

hurð er latin upp millum londini bæði, og har tað nú av alvara homast eitt víðkað samstarv.

Marknamalið hevur sum vera man eisini áhuga í Skotlandi, tí hetta skapar nýggjar møguleikar fyrri stóra oljundnaðin har. Við marknaesmjum verður latið upp fyrri einum storum nýggjum oljuoki bæði á bretska og føroyska landgrunninum.

I gjarsaði BBC við Sofus Poulsen um marknið og framtíðar samvinnu millum londini. -Eg royndi at vísa á, hvussu ómögulig upprunaligu bretska krøvini voru, og at føroyingar sum heild vorðu nogdur við endaliga úrslitið, hóast onkrar atfinningarsamar roddir eisini voru frammi.

Sofus Poulsen vísur á, at tað er so lett at siga, at ein slik avtala kundi verið betri og vísur til bretska orðatakidið. „It is better with one in the hand than two in the bush“. Tí er hann nogdur við avtaluna. Hon ruddar nevnliga slóð fyrri øktari samvinnu millum londini bæði.

Sofus, sum damar væl at siga frá søgum og minnst altur at farnar hendingar, íð kortini framvegis siga okkum nakað, vísur til eina ferðina hann, lögmaður og Árni Oðsson fyrri fimtan árum síðani vóru á fundi í Bretlandi um fisk.

-Tá var tað, at ein breti spurdi meg, hvussu gekst

við oljuni og eg svaraði, at vit hugsaðu mest um fiskin, tí oljan kundi goymast. Hon fer ongan veg. Men eg segði við hann, at føroyingar hava egnuvið bretska, soleiðis at teir ikki fara at bora ov langt niður, so tað fer at reyna ur føroysku keldunum og inn í tær bretska.

Sofus vísur á, at hetta var mest sagt í spólni. I dag vita vit ið, at tað við nýggju teknifróðini ber til at bora einar 10 kilometrar til síðs, men Sofus týr ikki, at bretar gera slíkt í hesum økinum, tí tað hevði verið at meta sum ágangur.

Sofus Poulsen er annars feign um, at føroyskir fiskimenn ikki fara at missa nakað, nú avtala verður undirskrivað. Hann ser eisini nøgvar stórar møguleikar fyrri samvinnu millum londini og sparar her mest til ta sannroynd, at Føroyar eru eitt oyggjaland eins og teir mongu oyggjarbólkarir út fyrri Skotland, Hebríðurnar, Orknøygjar og Hetland hava royndir á oljuokinum, so tað er greitt, at her kundi verið nakað at lært av.

Annars heldur Sofus Poulsen, at føroyingar eru væl fyrri at fara inn í eina oljuvinnu. -Vit hava fakfólk á nøgum økjum, og dugnaskapurin er í floks sigur hann og vísur aftur til eina hending fyrri, sum hann heldur myndar hetta so væl.

-Tá føroysk skip komu

inn í skotska havn og bóðu um at fáa sveisutgerð umborð varð spurt, hví eitt fiskiskip hevði fyrri neyðini at fáa slíka utgerð umborð. Tá svaraði eg, at teirra fiskibatar leggja og fiska í Norðsjonum og er nakað galið, so verður kallað eftir hjálpi um Wick Radio. Okkara skip, sum fiska á fjarleiðum sum Gronlandi, kunnu ikki biðja um hjálpi. Tey mugu klara tingini sjálvi. Tað er hesin andin, at man má vera sjálvbjargin, sum liggur í okkum føroyingum og sum eisini fer at siggjast aftur í okkara luttoki í eina komandi oljuvinnu.

Varin men ikki bangin

Nú úlit eru fyrri eina mögulegari oljuvinnu í Føroyum, so heldur Sofus Poulsen ikki, at føroyingar eiga at bera so stóran ótta fyrri utvikinginum, eitt nú við at fólk útanfrá koma til Føroya at byggja hesa vinnu upp.

Vit hava sæð, hvussu tað hevur gingist í Hetland. Aðrenn oljan kom var okkara fiskivinna langt framman fyrri ta hetlandsku, men síðani oyggjarnar fingur oljuvinnu hevur fiskivinnan ment seg nógv í Hetlandi. I dag er hetlandski fiskiflotin ein av teimum mest framkomnu í heiminum.

Sofus heldur annars, at vit mugu gera alt fyrri at vera kappingarførir við utlendsku vinnuna, soleiðis at

tingini verða gjord í Føroyum og av føroyingum. -Hava vit havnar, sum kunnu bjóða seg fram og sum dugur er í, so verða hesar brúktar.

Eisini nevnr hann flogferðsluna sum nakað sera týðningarmikla fyrri samvinnuna millum londini. Hetta er nakað, sum krevst fyrri at fáa vinnu og handli at ganga.

Sofus heldur annars okkum vera betri fyrri enn teir í Hetlandi, tá talan er um at taka avgerðirnar. Tá meðan tað er í London, at avgerðirnar verða tiknar, sum fevna um Hetland, so verða avgerðirnar um víðurskifti í Føroyum tiknar í Føroyum og ikki í Keypmannahavn. Hetta metir hann sum eina stóra styrki.

Hóast marknatretan hevur órogað nakað, so heldur Sofus, at víðurskiftini millum londini hava verið góð, men feignast um, at marknið er komið upp á pláss, og heldur hann tað er sera gott, at føroyingar og bretar kunnu liva sum góðir grannar, ikki minst nú føroyingar skulu til at royna seg í eina heilt nýggjari vinnu, oljuvinnu. Hetta er eitt nýtt avintyr fyrri okkum, meðan bretar eru gamlir í gotuni í so máta.

Føroyski umboðsmaðurin í Aberdeen verður hjástaðdur, tá umboð fyrri bretska og dansku sjómanna koma til Føroya at undirskriva avtaluna um marknið.

Atli Dam, fyrrverandi lögmaður um marknaavtaluna:

Føroyska samanhaldið bar ávøkst

- Eg haldi, at man hevur verið sera heppin við teimum samráðingarmönnum, vit hava havt, sigur Atli Dam

JAN MULLER

Ein av teimum, sum í dag feignast um, at marknið við Bretland loksins er komið uppá pláss, er fyrrverandi lögmaður Atli Dam. Hann stríddist á sinni at fáa okkum eina aðra týðandi avtalu í hús, nevnliga undirgrundaravtaluna við Danmark. Hetta var um sama mundið, sum samráðingarnar byrjaðu millum Føroyar og Bretland um marknið.

Atli Dam heldur, at tann strategi, sum varð logd síðst í 80-unum og fyrst í 90-unum, tykist at hava hildið. -Tað heppna er, at tað hevur verið so mikil gott samanhald millum føroyskar politikarar, at tað hevur borið

tíð at fasthalda hesa strategi og miðlinjkravið nóg leingi til, at bretar blivu moyrir, og vit fingur hetta upp á pláss.

Atli Dam heldur tað vera gott, at tað hevur borið til hja føroysku embetsmönnum at arbeiða við hesum máli útán at alt ov stóra upplægging frá politikari síðu.

-Eg haldi, at man hevur verið sera heppin við teimum samráðingarmönnum vit hava havt sigur Atli Dam og fer heilt aftur í tíðina, har vit í Dánjal Nølsøe, sála hava havt eina ekspertisu, sum annars altjóða serfóðingarsítta inni við. -Dánjal Nølsøe legði sera stóra orku í hetta málið líka frá fínti

árunum og fylgdi gongdini tey komandi 40-50 árin. Hann var væl vitandi um tað altjóða rákið og kundi ráðgeva eisini, hvar vit skuldu venda okkum at fáa ta neyðuga vitanina.

Atli Dam heldur eisini, at tilrættaleggjngin frá føroyskari síðu við eldhugadum og sera virkum monnum sum Árni Oðsson og Halgri W. Poulsen hevur verið framur. Seinni língu vit nógv dugandi fólk inn í Ráðleggingarmevndina í undirgrundarmálum og í samráðingarnar. Hann heldur eisini, at tað var beint at stýra leyst av Haag, og tað var Jan Mayen dómurin kanska eitt betri domi um enn nakað annað.

Fyrrverandi lögmaður sær marknaavtaluna um ein part av einum útvíkingi, sum byrjaði longu fyrri í 70-unum, har flestu flokkarnir vildu hava eina serføroyska skipan fyrri undirgrundina, sum ikki líktist tí gronlendsku skipanini.

Nú vit skjótt kunnu byggja í bakspeglid heldur Atli Dam, at hesi bæði málini: yvirtøka av undirgrundini og marknaesetingin við Bretland eru helst tvey av teimum størstu máluunum í føroyskari søgu. Hesi mál eru so nær tengd at hvørjum øðrum, sum nakað kann vera.

-Tí er tað so noktandi fyrri meg, at hetta er komið uppá pláss. Fyrst undirgrundina

og nú marknið.

Uppá fyrispurning hvørjar fyrimunir og vansar hann ser við hesi avtaluni sigur Atli Dam, at man kann altíð tosa um fyrimunir og vansar, men hann heldur, at vit eiga ikki at gloyma fyrimunirnar. Og her heldur hann eisini avtaluna um fiskimarknið verða góða.

Um framtíðar útlitið og gongdina sigur Atli Dam: -Einn hevur Ráðleggingarmevndin stírt eina kos, sum hevur verið, at alt hetta skal vera ollum tí føroyska samfelagnum, okkara eftirkomarum og framtíðini til fyrimuns. At tað er eitt felags tilfeingi, sum ikki skal nýttast sum oftani í Føroyum til spekulátionsenda-

mál, men har man kann leggja eina kos, soleiðis at føroyskur búskapur fær allar fyrimunirnar av hesum útán at tann keðiliga ávirkanin sum vandi er fyrri. Ívs, tann avlagandi ávirkanin á okkara búskap og okkara lívshátt, fær høvdið fyrri seg.

Føroyar einsamallir gera so lítið við hetta tilfeingið, so samarbeiðið við aðrar eitt nú bretar, verður neyðugt. So er spurningurinn, um vit duga at lóggeva so væl, at tað kemur ollum samfelagnum til gagns.

Føroyar Bretland

Føroyar vorðnar størri og ríkari

Fyri bretar eru Føroyar nakað serligt, nakað eksklusivt. Teir síggja fram til eina øka samvinnu við grannan fyri norðan, og við marknaavtalan verður sett hol á eitt spildurnýtt kapitull í samstarvinum millum smátjóðina Føroyar og stórtjóðina Bretland sigur Johan Mortensen, sum hevur verið bretscur konsul í 12 ár. Hann fegnast um at kunna rokja hetta álitisstarvið júst um somu tíð sum marknaavtalan kemur uppá pláss

Johan Mortensen er 17 bretscur konsul í hesi oldini og hann sær stórar møguleikar fyri samvinnu millum londini í kjarlavorrinum av marknaavtalan

Jan Müller

Johan Mortensen hevur virkað sum bretscur konsul í Føroyum seinastu tólv árin. Hann dylur ikki fyri, at marknaemjan er ein stórur dagur og kanska tann størsta einstaka hendingin

í víðurskiftinum millum Føroyar og Bretland øll hesi árin.

Sum føroyingur og bretscur konsul hevur Johan Mortensen verið noyddur til at halda tunguna mitt í munnum, tá tað galt marknaalið. Ti hóast hann

óðrumegin umbodar bretscur ahugamáli, so hevur hann í marknatrætinum valt at vera fullkomliga neutralur.

Og nú markið er komið uppá pláss fegnast Johan Mortensen um avtalan, sum hann heldur egnar baðum portum.

“Eg eri serliga fegin um, at avtalan eisini kann rudda slóð fyri tí fyrstu føroysku útbjóðingini. Tað, sum kanska er ein meira spennandi í kjarlavorrinum á hesi avtalu, er, at ungar føroyingar nú kanska fara at gera meira við at útbúgva seg í Bretlandi m.a. til at kunna arbeiða í eini vinnu, sum verður at fara fram á marknum millum bæði londini.

Johan Mortensen vonar, at menn nú taka seg saman og skipa sjøvegis samband millum Føroyar og Aberdeen. “Tað var eitt ómetaliga stórt afturstig, tá henda sigling varð niðurlögð í síni tíð. Tað er frálíkt við flugving, men vit kunnu ikki vera skipasambandið fyrirtann.

Bretscur konsulinn heldur tað vera hugaligt, at markið er komið uppá pláss, soleiðis at agg ikki skal kunna seta split millum bæði londini.

Sagan visir tað

“Hyggja vit eftir útviklinginum millum Føroyar og Bretland gjøgnum öldirnar, so kann man siga, at flestu

stóru broytingarnar í Føroyum, hava sín uppruna úr Bretlandi.

Ein av teimum fyrstu avtalunum, sum Føroyar hava gjørt í uttanríkisáttalunum var tann í 1500 talinum, tá vit avtalaðu fiskimark við Bretland. Um tíðina undan tí kann sigast, at vit eru jú av sama upprunafólka, norðbúgvum, og hetta sæst m.a. aftur í øllum laniorðunum í føroyska málinum frá Bretlandi.

Johan Mortensen visir annars til sambandið vit hava havt við Ongland og bretar, eitt nú Vægsbotshandilin, har ein manbúgvur var oddamaðurin. Síðani er tað tíðin, tá skotar og hetlandingar fiskaðu við Føroyar. Og stóra hendingin í 1864, tá Pløjen fer til Hetland og kemur aftur við limini og pinnagrevinum og hvussu stóran týðning hetta hevur havt. Og síðani í 1890-árunum, har Trappubroðurir keypa fyrstu skipini, og tá Føroyar fara frá landbúnaðarsamfélag og inn í eitt iðnaðarsamfélag. Tað var ein ógilig broyting, sum hendi tá. Og so hevur tú annað heimskriggið, tá bretar hersettu oyggjarnar. Tá vóru Føroyar fullkomiliga broyttar og grundarlagið varð lagt undir teimum Føroyum, sum vit hava í dag.

Og síðani tá vit keyptu bretscur trolarar eftir kriggið, nakað, sum ikki bara gekk væl, men sum eisini hevði við sær stórar broytingar í føroyska samfélagnum.

Johan Mortensen nevnr eisini flakavirkni í Føroyum sum vóru ein beinleiðis avleiðing av stríðnum við Bretland um fiskimarkið. Og so ikki at gloyma ta sannroynd, at Bretland í dag er so langt langt tað størsta keyparalandið av føroyskum vörum.

Umframt hesar stóru hendingar visir Johan Mortensen eisini á øll tey tingini frá gerandisdegnum, sum hava sín uppruna úr Bretlandi, frá Beatles til Spice Girls og Manchester United fyri bert at taka nakað, sum hevur verið nógv uppi í tíðini.

“London er hovuðsstaðurin í heiminum, og Bretland sum mentanarjód telst millum tær fremstu, og sum vit kunnu hava stórar fyrimunir at arbeiða saman við.

Johan Mortensen vil ikki, at hetta skal skiljast sum, at vit skulu hava nunn samband við Danmark. Tvørturímóti eiga vit at varðveita og menna samvinnuna tann vegin eisini.

“Eg vil to meta, at okkara nærstöða til Bretland kanska við skipasambandi og stórra útbúgvingarligum og handilsligum samstarvi, og harvið ávirkan frá Bretlandi bæði fíggarliga og mentanarliga, kann gerast stór enn frá øðrum londum. Men tað merkir ikki, at vit skulu tveita okkum í hendurnar á einum landi. Hinvegin eiga vit at gera okkum greitt, at Bretland er eisini ein partur av okkara norðurlendska arvi.

“Eg vil siga tað soleiðis, at eitt stórt samarbeiði við Bretland fer at gera Føroyar ríkari, og bara avtalan um markið hevur gjørt Føroyar stórra. Hetta er tí ein stórir marknaesteinur á veginum framleitt.

Johan Mortensen visir á, at vit kanska longu ár 2000 kunnu gera avtalar um olju-

samvinnu.

Hann heldur eisini, at er tað er nakað, sum kann seta Føroyar og føroyska mentan í reihell, so er tað samarbeiði við eina stóra tjóð sum Bretland.

Sjalvur heldur hann eisini, at Bretland hevur dugað væl við stnum hjalondum. Hetta sæst eisini minst av tí samarbeiði, sum er í Commonwealth. “Nú veit eg ikki, hvussu framtíðar rákið verður fyri Føroyum, men eg trúgvi eisini, at vit kunnu læra nógv av Bretlandi.

Johan Mortensen heldur eisini, at bretar sjalvir vilja hava góð viðurskifti við Føroyar, sum teir síggja sum ein tjóðandi granna.

Føroyar eru nakað fyri seg, og eisini bretar síggja tað sum nakað eksklusivt at koma henda vegin. Johan Mortensen heldur sjalvur, at føroyingar hava eitt veldugt goodwill í Bretlandi.

Johan Mortensen heldur, at vit eiga ikki at gloyma ta stóra moralska dirvið hjá Bretlandi. Tað var tann einasta tjóðin, sum í fyrstani tordi at standa upp móti Hitler, og sum eisini í dag torir at tala móti orretti hvar í verðini hann er eitt nú í Jugoslavia.

Í hesum tíðum er kanska eisini vert at minnst tað útrúliga bragdið, sum føroyingar gjørdur, tá teir gjøgnum alt seinna kriggi sigldu við teskum fiski til Bretlands, og har kostnaðurin var ræðuligur.

“Vit minnst eisini, at Churchill skal hava sagt, at hetta skuldi ikki verða gloymt føroyingum. Johan Mortensen sigur, at bretar eru vitandi um hetta.

“Nú fara vit so inn í eina nýggja öld, so hvør veit, um ikki tað verður í hesum anda, at føroyingar og bretar fara at samvinnu.

Ár 1900 var tann fyrsti bretscur konsulinn settur í Føroyum. Johan Mortensen er tann 17. konsulinn í Føroyum í hesi oldini. Ein konsul skal verja ahugamáli hjá Bretlandi og bretscur einstaklingum innan fyri handil og alt annað.

Athi Dam fyrrverandi loagnaður og ein av heitastu talsmonnum fyri at fáa fyrst føroysku undirgrundina á føroyskar hendur og síðani ein miðlinjumar til Bretlands er feigin um nýggju avtalan. Her skala hann og Schlüter fyri avtalan í sinni

Føroyar Bretland

Nú fer gongd at koma á hjá føroysku vinnuni

– Oll vinnan hevur ligið og bíðað eftir hesum degnum. Men nú stríðið við bretar um markið er av, er tað neyðugt at gongd kemur á, sigur Jan Mortensen

AKI BERTHOLDSEN

Hesi seinastu tvey arni hevur vinnan mestsum bara bíðað. Men nu má so gongd koma á.

Jan Mortensen, skrivari í Føroya Arbeiðsgevarafelag sigur, at tað hevur stóran týdning, at avtalan um undirgrundarmarkið millum Føroyar og Bretland er undirskrivað, at hann ivast ikki í, at tað fer at seta rettiliga gongd á føroyskt vinna.

Hann sigur, at í vinnuni hevur ahugin ikki verið so stórir fyri oljvinnuni, tí alt hevur drigið út.

Oljufelagimi hava bíðað eftir avtalan um markið og vinnan hevur bíðað eftir oljufelaginum. Og tí er ikki so nógv hent.

Tó er er nakad hent, tí summi virki hava brúkt biðitíðina til at menna godskustyrkingina, sum er ein avgjörd fortreyt fyri at koma uppi oljvinnuna.

Fyribilis urshíð er, at ein tvey virki eru ISO godkænd, og fleiri onnur eru um

Nú avtalan er fingin undir land, standa vit á einum vegamoti. Bera vit okkum rætt at, kunnu vit brúka hetta hovi til at menna vinnulivið manandi, sigur Jan Mortensen

reppið at verða tað.

Somuleiðis eru tað eisini nógvir einstaklingar, sum fyrireika seg til oljvinnuna m.a. við at bugva seg at til ymisk stovr í olju-

vinnuni.

Hvønn beinleiðis tyding avtalan við bretar fær fyri samstarvið millum Føroyar og Bretland, veit hann ikki rettiliga.

– Føroyski vinnuliv fer helst at finna sínar samstarvsfelagar, har tað er lættast at fáa samstarv, antin tað so verður í Bretlandi ella í Noregi.

Nøgn helst verður tað biðar vegir, sigur skrivarin í Føroya Arbeiðsgevarafelag.

Annars heldur hann, at ein mogulig komandi oljvinnuna fer at hava bæði fyrinmúr og vansar við sær fyri føroyskt vinnuliv.

– Ein komandi oljvinnuna krevur, at vit fara fram við varsemi og at vit hugsað gjølla um hvørt stig, vit taka.

– Tað er pura greitt, at vit standa á einum vegamoti nu.

– Og herat vit okkum rætt at kunnu vit bera so í bandi, at vit fáa ment okkara vinnuliv til at verða bæði virkisfust og fjoltattað.

– Hinvegin mugu vit ansa gjølla eftir, at vit ikki koma í eina støðu, har oljvinnan fer at koma alt annað vinnuliv.

– Tí tað kann lættliga

henda, um vit ikki ansa eftir. Jan Mortensen sigur, at í lotum hava vit litið og onki arbeiðsloysi, í hvussu so er ikki, hvat útbunum fólk víðvíkur.

– Og stiga vit ikki varliga, kann tað sama henda, sum hendi í Noregi, at oljvinnun dreinar alla aðra vinnu fyri arbeiðsmegi, tí tær klara ikki at kappast imoti oljvinnuni.

– Avleiðingin av tí var, at arbeiðsmegi fór at tróta í nógvum vinnugreinum og tað legði hart ógvuliga trýst á lonarløgið.

Jan Mortensen segði, at var eitt fryggjari, sum nógvir vinnur í Noregi lóðu undir.

Hann sigur, at hetta er ein trupulleiki, sum vit eiga at taka í alvara frá fyrsta degi.

Hinvegin kann oljvinnun ein eisini geva t.d. fiskivinnuni eitt søguligt hovi til at laga seg til samfelagið og tað tilfingi, vit hava.

– Tað er helst semja um, at arbeiðsorkan í fiskivinnuni er ov stór eftir tí fiski vit hava.

Sostatt kann ein oljvinnuna gera „yvirskots-arbeiðsmegin kann verða flutt frá fiskivinnuni, yvir í oljvinnuna.

Hann vísir á, at finna vit olju, verður talan um heilt ótrúligar upphæddir fyri eitt so lítið samfelag. Tí er tað eisini avgerandi neyðugt, at vit tora ein sera varnan

figgjarpolitikk, har oljunnitøkurnar ikki fara til niðslu, men verða settar í grunna, sum skulu koma føroyska samfelagnum til góðar seinni. Vit mugu ikki enda aftur í atattárunum sigur Jan Mortensen

Óvugtur trupulleiki

Annars ætlar Arbeiðsgevarafelagið sær ni av álvara at fara at arbeiða fyri at fáa eina „imkeyp-skrivstovu“ í Føroyum

– Tað er ein stovnur, sum heldur eyga við oljufelaginum og fryggjar, at føroysk virki sleppa upp í part at bjóða allastaðni, har tey kunnu gera seg galdandi, tað oljufelagimi bjóða arbeiði ella bileggja vorur og temastur.

– Í Noregi lógu teir serliga dent á uppgavar og bileggingar yvir eina millión, men tað, sum var undir eina millión, tóku teir ikki so tungt.

– Men í Føroyum verður tað helst akkurát óvugt.

– Okkara uppgáva verður at mangan at lida arbeiði og bileggingar sundur í so smáar eindir at eisini føroysk virki kunnu sleppa upp í part. Og tað kann gott verða ein trupulleiki, tí hinvegin leggja oljufelagimi dent á at bjóða út í so stórum bitum sum gjørligt.

– Men tað er ein trupulleiki, sum vit mugu arbeiða við, sigur Jan Mortensen.

Nú kemur ordiligt dik á samstarvið við umheimin

Kjartan Kristiansen, menningarstjóri, Anfinn Kallsberg, lögmaður og Eyðfin Elltor, oljunálaráðgjafi. Menningarstjórin ivast ikki í at samstarvið millum Føroyar og umheimin fer at taka dik á seg. Men ferðsambandið til Skotlands er eitt veiki punkt

Menningarstjórin ivast ikki í at avtalan millum Føroyar og Bretland fer at fáa heilt stóran tyding fyri føroyskt vinna.

AKI BERTHOLDSEN

Tað er eyðvítað, at avtalan um undirgrundarmarkið í millum Føroyar og Bretland fer set seta rettiliga ferð á samstarvið millum føroysk og útlendsk vinnuvirki.

Kjartan Kristiansen, menningarstjórin sigur, at vit hava bíðað eftir oljufelagimi, vit hava bíðað eftir, at skattavíðurskiftini skuldi verða avgreitt, og vit hava ikki minst bíðað eftir avtalan við bretar markið.

– Nú eru so tann seinasta fortreytin av tí slagnum fingin til vega fyri samstarvið millum føroyskar og útlendskar fyrirkur.

Tað er sjálvandi fyrst og fremst oljvinnuna, hann hugsar um.

Føroyskar og útlendskar fyrirkur hava gjørt eitt stórt arbeiði fyri at koma uppi oljvinnuna, aðrenn hon er komin. Og fyrrrenn útbjóðingin er fingin frá hondini, fer sjálvandi ikki tað stóra at henda.

Men eg ivist ikki í, at tað arbeiðið, sum er gjørt fyri at fáa samband og samstarv millum føroyskar og útlendskar fyrirkur fer at taka rættligt dik á seg nú.

Kjartan Kristiansen sigur, at hann er sannfurdur um, at hetta fer at stiggast aftur á oljustevnu í Aberdeen í heyst, har føroyingar vera við.

So hóast fyrirkurnar hava verið eitt sindur afturhaldandi av tí, at oljupris-

irnir hava verið í hegra lagi, sigur menningarstjórin, at øll útlit eru til, at tað verður ein góð, føroysk stevna í Aberdeen.

– Eg vænti, at á messuni hesuferð verður tað nóg meiri beinleiðis samband og samskipti millum einstakar fyrirkur, enn tað hevur verið.

– Í 1995 brúktu vit stevnu at gera vart við Føroyar og til at lýsa víðurskiptini her. Í 1997 komu fyrirkurnar nóg meiri upp í part.

– Men eg vænti at á stevnu í ár verða tað fyrst og fremst tær einstaku fyrirkurnar sjálfar, sum fara at tora seg fram.

Hetta er fyrsta oljustevna, sum føroyingar eru á, eftir at avtalan er fingin ílag.

– Norðmenn og danir hava longu gjørt eitt stórt arbeiði fyri at koma uppi føroysku oljvinnuna. Men eg róni við, at nú fara eisini tær ensku at gera nóg meiri vart við seg, enn tær hava gjørt, sigur Kjartan Kristiansen.

– So tað er eingin ivi um, at tað fer at gera oljustevnuna nóg meiri spennandi, at avtalan kom beint nú, leggur hann afturat.

Hann sigur, at nu verður bíðað eftir útbjóðingini.

– Men kravið um samstarv við føroyskar fyrirkur fer at gera, at tær fyrirkur, sum hava veruliga fyrireikað seg til oljvinnuna, og hava bótta um kappingarforið fara at mennast stórliga í mestu framtíð Hinvegin verða tær fyrirkur, sum ikki hava tikið tað so tungt, noyðdar at taka rættligt dik á seg nu.

Men eitt gott samstarv krevur gott samskipti.

Og Kjartan Kristiansen á-sannar, at ferðasambandið millum Føroyar og Skotland er ikki nóg gott.

– Tað er eitt sera stórt framstig, at Atlantsflog er farið at flýga til Skotlands.

– Men tað var ein smeytur, at sjövegis sambandið dat niðurfyri Flotuni er tað bara Skipafelagið, sum siglir til Skotlands. Men tað er bara ein einvegis ruta, tí á veg til Føroyar verður siglt til nóg onnur pláss fyrst. Hetta kann ikki vera órðvíst, tí Skipafelagið má hugsa um raksturin.

– Men fyri mær er eingin ivi um, at okkara vegur til Evropa eigur at ganga um Skotland, tað er eingin ivi um, tí tað er stytsta leið og vit hava brúk fyri einum beinleiðis sambandi.

– Felagimi, sum kappast um flutningin er blivin heilt dugnalig. Og vit kundu vóna, at fleiri skipafeløg tóku seg saman um eina skotlandsrutu, um tað verður við einkarrætti, hevði tað verið ein stórir vinnugur fyri vinnulivið, tí so hvørt samstarvið veksur, okkist torvurin á flutningi. Spurningurin er, um tey hava ráð.

– Tað er ikki álið, at tað, sum tær samfelagnum í longdini er sambærligt við tað, sum vinnan noyðist at gera fyri at fáa raksturin at bera seg, sigur Kjartan Kristiansen.

Skal tað almenna uppi?

– Eg haldi, at tann spurningurin er avgjördur, so tað er ikki meiri at siga um tað, sigur menningarstjórin.

Føroyar Bretland

Kristian Blak, tónaskald:

Samvinna við bretar víðkar okkara sjónarring

- Norðurlond eru ein avmarkaður marknaður. Ein stór verð liggur uttan fyri Norðurlond, og vit áttu at havt útvæxling við nógv lond. Nú stemningurin er so positivur millum Føroyar og Bretland, átti landsstýrismannin í mentamálu at arbeiða fyri at gera eina formliga avtalu á mentunarøkinum á stjórnarstigi. Tað hevði givið føroyskum mentunarlívi nógv fyrimumir, sigur Kristian Blak

TURID KJØLBRO

Føroyingar hava í nógv ár samstarvað við bretar á mentunarøkinum, serliga innan tónleik. Kristian Blak, tónaskald og tónleikari, er ein teirra, ið hevur sláðað fyri og gingið á odda. Hann hevur verið á óteljandi ferðum í Skotlandi og bretska oyggjunum við Spælmenningunum í Hoydolum, og síðani 1977, aríð eftir, at Smyril byrjaði at sigla til Skotlands, hava skotar, hetlandingar og orknoyingar víjað í Føroyum við jøvnum millumbilum við folkatónleiki.

- Vit hava havt og hava framvegis eitt langt, gott og gevandi samstarv okkara millum. Týðningarmesta samstarvið meti eg er útvæxling av tónleiki, tónleikarum og tónleikabólkum, sigur Kristian Blak.

Nógvir møguleikar

Samstarvið millum føroyskar og bretska tónleikarar hevur ikki verið avirk-

að av politisku støðuni millum londini orsakað av marknastríðnum, ið hevur vart í so nógv ár. Hinvegin metir Kristian Blak, at samstarvið landanna millum kann gerast betri, nú stríðið um marknið loksins er av, og eitt nýtt kapitul byrjað.

- Nú stemningurin er so positivur millum londini bæði, er min áheitan á landsstýrismannin í mentamálu um at seta seg í samband við bretar ella skotar, ið ju hava fingið stórra sjálvræði, um at gera eina formliga avtalu á mentunarøkinum. Umbod fyri skapandi fólk í Føroyum eiga at verða við í stovnisetanni av einum sattmála.

- Faa vit eina slíka avtalu á stjórnarstigi, verður tað ein stórir fyrimumur og stórt framtig fyri føroyskt mentunarliv. Tá vit tosa um samstarv skal tað sjálvandi ganga báðar vegir. Ein slík avtala kundi verið í tráð við norðurlendskt samstarv, ið ju er fyrimyndarligt fyri millumlanda samstarv yvir-

hovur. Ein avtala við Bretland hevði borið við sær, at almennir pengar verða settir av til tvílanda ella fleirsíða samstarv, ið skulu brúkast til verkætlanir, sum lúka settu treytirnar, sigur Kristian Blak.

Kristian Blak sær nógvar møguleikar í eini óktari samvinnu millum Føroyar og Bretland.

- Norðurlond eru ein avmarkaður marknaður. Eg eri eldhugaður norðurlendingur og geri alt fyri norðurlendskt samstarv. Men tað nýtist ikki at vera ein orsök til at avmarka okkum bert til Norðurlond. Ein stór verð liggur uttan fyri Norðurlond, og við at samstarva við onnur lond faa vit ein stórir sjónarring.

- Tað er skjótt, at tú verður innibyrður á norðurlendska marknaðinum, hóast londini eru fleiri og stór hvor sær. Tað er eitt sindur orkymlandi, at Norðurlond skulu vera einasti møguleiki at útveksla mentan. Í grundini áttu vit at havt útvæxling við nógv lond. Sum umbod fyri tónleik havi eg semastu tvey arni ferðast nógv fyri at finna fleiri samstarvsmøguleikar. Vit hava til dømis fingið tilbod frá mentamálastýrinum í Israel um útvæxling.

Góð mottøka

Skotar, hetlandingar og orknoyingar hava tikið sera vel móti føroyskum tónleikarum og tónleiki. Helmingurin av tí Spælmenningin í Hoydolum hava givið út, er selt í Skotlandi og bretska oyggjunum.

- Tað kemst sjálvandi av, at tónleikarin vit spæla hevur ein serligan áhuga og tradisjón í hesum økjum. Í grundini er tað nógv lættari hjá okkum at skipa fyri tiltøkum har enn aðra staðni. Tey eru nógv meiri positiv. Breta okið er ein miðdepil fyri folkatónleik. Ein rúga av tiltøkum haðani kundi komið hendavegin uttan stórvegis hovástak.

- Vit hava nógv og góð sambond í Bretlandi, men skulu vit gera okkum veruliga galdandi og koma inn á teirra tónleikaskrá við

Kristian Blak metir, at nógvir møguleikar liggja í óktum samstarvi við bretar

okkara tónleiki, mugu vit hava stuðul heimanífrá, eitt nú úr grunnum. Ein grunnur kundi stuðlað ferðum hjá spælbólkum uttanlands.

Tað hevði munað rættuliga væl. Tað nýtist ikki at verða talan um so nógvar pengar at byrja við, sigur Kristian Blak.

Norðari parturin av bretska rikisfelagsskapinum kemur undir norðurlendskt samstarv. Tískil ber longu til at samstarva við hesi okrin fyri norðurlendskar pengar.

Hugskotini tróta ikki

Stór tiltøk hava verið í umbúna, men eru vorðin av ongum av ymsum ávum. BBC-Scottish Symphony Orchestra ætlaði sær til Fø-

roya fyri tveimum arum síðani at taka lut á Summartónum, men av peningarligum ávum varð ferðin av ongum.

Fyri faum arum síðani fekk Norðurlandahúsið í Føroyum áheitan frá Norðurlandaráðnum um at faa í lag samstarv við skotar. Fyri umbod fyri føroyskt mentunarliv, iroknað Kristian Blak, fóru til Skotlands og hovdu fund um framtíðarsamstarv við mentunarstovnar, eitt nú Scottish Art Trust.

- Á vitjanini kom fram, at góðir møguleikar vóru fyri, at føroysk list, tónleikur, sjónleikur og annað kundi verðið útlutt. Einkasta, ið vantaði, var, at okkur ávisur persónur ella

stovnur fekk uppgávuna at gera ætlanina til veruleika. Norðurlandahúsið áttu stigið og kundi tí fylgt malinum upp. Ein onnur orsök til, at einki varð av ætlanini var, at Smyril helt upp at sigla til Skotlands. Tað hevur týðning, tí hevur tú ikki beinleiðis samband millum londini, ber illa til, sigur Kristian Blak.

Føroysk tónaskald og tónleikabólkar hava tikið lut á Northland Festival í Torsoe, ið verður hildin á hvørjum ár. Hesin festivalurin fær norðurlendskan stuðul. Fyriskiparamir eru sera hugaðir í framhaldandi samstarvi við føroyingar, og í ar tekur ein klassiskur bólkar haðani lut á Summartónum í Føroyum.

Føroyar Bretland

Marknatrætan við bretar loyst

Eitt 100 ára stríð

Føroyar eru vordnar nógv størri og ríkari enn fyri 100 árum síðani, og teir, sum tá stríddust fyri at fáa bretar burtur av grunninum undir Føroyum, høvdu eisini fegnast, vistu teir aftur í verðina

JÓHAN ARGJ

Tá føroyingar av fyrstan tó toru at stríðast við bretar um grunnarnar undir Føroyum, grunaðu teir ikki, at heitta 199. ár seinni skuldi enda við eini miðlinju landanna millum, har føroyingar áttu halva leiðina til Hetlands og Skotlands bæði uppi í sjónum og niðri í havbotninum.

Tað voru goðar grundir til, at teir ikki grunaðu tað, tí tað á dögum sá menn ikki so langt yvir hav. Sjomarkráðið sum var tað sama sum fiskimarkráðið, var í mesta lagi triggjar fjórðingar, aseitt eftir oyggjanna skapi.

Í öldunum frammanundan hevði sjomarkráðið rokkið so langt út, sum eygað ríkk, kanska út á 16 fjórðingar, men hetta var broytt seinna partin í 1800-talinum, óivað eftir íblástri frá summum norðsjóarlandum, sum onki fiskimark høvdu.

Fiskimarksspurningurin undir Føroyum var serliga aktuellur fyri júst 100 árum síðani, ári 1898 og 1899, og tá var skiparin og reiðarn Jens Mohr ur Hoyvík so bræsin, at hann fekk Skiparafélagið at heita á donsku stjórnina um at seta 10 fjórðinga mark undir Føroyum. Endamálið var at halda tann bretska trolarflotan burtur frá teimum grunninum, sum tann for-

oyski fiskimaðurin og utrorðarmaðurin dývaðu uppá.

Sjomarkráðið hjá Jens Mohr fekk ikki undirtøku í Keypmannahavn, men dattir komu nú við verjuskipum at royna at halda bretarnaruttan fýr triggjar fjórðingar, og ein dag í februar 1899 tók verjuskipið ikki ferri enn 23 bretska trolarar.

Trolarar undir Føroyar

Tað hevði ikki verið vanligt, at skotskir og enskir trolarar royndu undir Føroyum, men í eini 10 ár høvdu teir fiskað undir Íslandi. Íslendingum damdi hetta lítið, tí teir fiskaðu so innarlaga og fóru við fiskinum hjá teimum.

Føroyingar hvukku við summarið 1898, tá bretska trolararnir komu higgar í stórum tali. Føroyingatiðindi hildu seg víta, at trolararnir í fleiri ár høvdu sópað íslandsleiðina, men teir vóru keddir av teimum stóru botunum, teir nú fingu, tá donsk krigsskip tóku teir har.

Undir Føroyum var ikki sami vandi fyri at verða tikin, og vórðu teir tiknir, var bótin so lítil, at hon virdist ikki meir enn, um tú sletti vatn á gás, skrivaði blaðið.

Ein onnur grund var fiskiríkið undir Føroyum. "Clondyke" var eitt móta-

orð í leitan eftir gulli um hetta mundið, og tað var ikki sori, at orðið varð brukt í Bretlandi um fiskileiðirnar undir Føroyum.

Føringatiðindi lögdu ikki fingarnar imillum. Blaðið skrivaði, at hesir eingilsku trolarar nú tyrptust saman at sópa okkara bestu fiskileiðir, so at onki bragdaði eftir, "og teir sópa torrabotnin, so at lítið skilið man fara at verða har, tað í fiskurin leitir hagar í komandi torra".

Síðst í juni royndu amtmaðurin og sornskrivarin at taka ein trolara, ið royndi tætt undir landi úti fyri Saksun, men hann setti fulla ferð á, so teir fingu bara nummaríð av honum.

Ein dagin sóust 40 trolarar millum Mykines og Mýling, og søgur komu ymsastaðni frá um yvirgang og ransmannaatburð. Teir trolaðu millum Fugloyanna og Viðoyanna og eystantil tætt við Svinoyarlendið. Í Sundalagnum trolaðu teir fyri hvonsmannseygum sunnan fyri Eidi.

Ongin fjórður var so streymharður ella hevði so óslættan botn, at trolararnir ikki fóru fram við sínum trolum. Ein trønyvíksbátur hevði sett línu á hýsuleiðini vestanfyrri Saksun. Hana sópaði ein trolari upp í trol sít og vildi ikki geva monn-

Tær føroysku sluppurnar fornaðu sær lítið undir Føroyum, tá bretska trolararnir voru komnir í 1898 og 1899. Tær royddust nú at fiska meginpartin av árinum undir Íslandi

unum hana aftur.

Føringatiðindi hildu tað vera harniligt, at utlendingar óttaleysir kundu halda fram við sínari trøveidu og elva til neyd og armoð hjá meginpartinum av Føroya fólki, sum tíverri hevði hjallin á sjónum.

"Smiril" út at jagstra

Fyri ólavsøku fekk amtmaðurin skiparan á orlogsskonnartini "Dianu" at fara norður gjøgnum Vestmannasund, og teir sóu nógvar trolarar millum Mýling og Mykines. Í minsta lagi 12 teirra vóru innanfyri mark.

Meginparturin kundi ikki takast, tí prógvini vóru ikki nóg góð. Men ein, sum æt

"Stanley" trolaði ein fjórðing í útsýning úr Mýlingi. Hann varð tikin inn til Vestmannar, og skiparin fekk 540 krónur í bót.

Amtmaðurin og hansara menn kendu hart trýst á sær og í august fór dómarin T.E. Bang eina ferð kring oyggjarnar við ferðamannaskipinum "Smiril". Fyri Eidiðsmøl tók hann ein trolara og forði hann til Havnar. Skiparin fekk 600 krónur í bót og skuldi rinda 300 krónur í sakarmálkostnað.

Hann hevði ikki pengar fyri bótina, men ein keypmaður í Havn forbarmaði seg yvir hann og legði pengarnar út. 28. august kom verjuskipið "Heimdal" á Havnina við tveimum trolarum. Teir fingu eisini bót.

Áheitan á Keypmannahavn

Løgtíngið skrivaði til ríkisstjórnina um hjálp at halda trolararnar burtur. Tingið nevndi, at av og á høvdu donsk verjuskip verið í Føroyum - ein dag ella

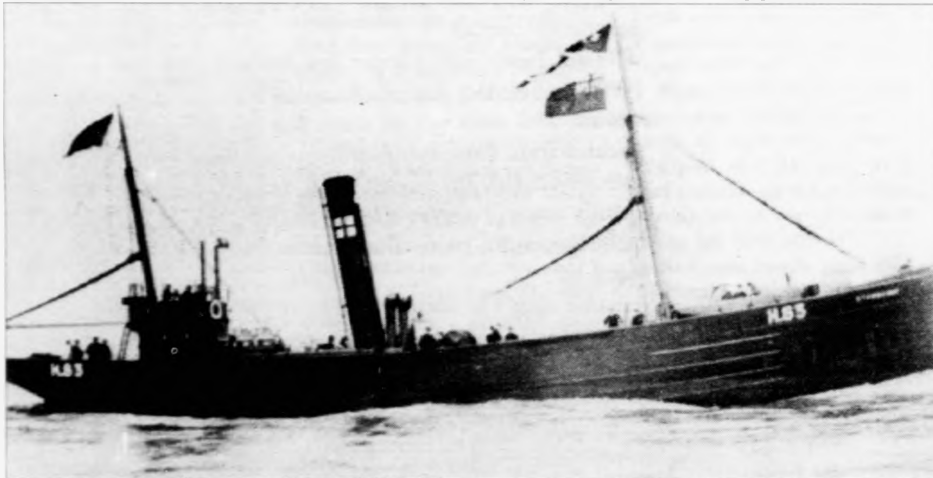
so á veg til Íslands. Hetta bar ikki til longur, og tingið sókti um at fáa verjuskip til Føroya beinanvegin. Mælt varð eisini til, at boturnar fyri ólögliga framferð vórðu hækkaðar og skuldu fara í fátækkrakassan hjá loytinginum.

Fyrst í november vóru aftur nógvar trolarar at siggja. Tað segðist, at teir hildu seg úti á havinum um dagin, men um náttina komu teir inn á landgrunnin at royna. Ymsastaðni í landinum varð kært um, at ongin fiskur var at fáa, tó at árs-tíðin skuldi verið góð. "Skyldin verður lögð á trolararnar, og tað er ivaleyst, at teir hava stóra skyld", skrivaði Føringatiðindi.

Seinni í november var aftur ein hersoga. Nú flyktust trolararnir tættari og tættari um landið, og um hálvt-hundrað vóru sæddir í senn vestanfyrri Sand. 24 vóru ein dagin fyri Eidiðshólga.

"Teir dragsa sínar nótir inni á Funningsfirði, á Gøt-uvík og víðahvar ímillum oguttanum Norðoyggjar. Seks komu í senn á alljósum degi dragsandi norð gjøgnum Sandsfjórð, og stundum koma teir inn á Sandavág at taka nótna inn".

Ur Danmark frættist ikki so skjótt aftur, sum føroyingar vildu, og málið varð tí tikið upp í tí unga Føroya Skipara & Navigatørfelag. Leygardagin 3. december 1898 helt íslagið fund. Til viðgerðar var eitt uppskot frá Jens Mohr um áheitan á

Føroyingar fingu sjokk, tá bretska trolarar í stórum tali lögdu undir Føroyar at royna í 1898. Teir rymdu undan Íslandi, tí teir fingu so stórar botur har. Hetta er ein trolari frá teirri tíðini við opnari brúgv og skorsteini frammanfyri brúna

Føroyar Bretland

løgmalaráðharran í Keypmannahavn.

Hann vildi hava stjórnina at senda verjuskip hendanvegin í stundini at verja oyggjarnar móti yvirgangi. Uppskotið varð einmælt samtykt og samtykt varð eisini at fara kring landið at fá fólk at skriva undir áheitanina. Í skrivinum varð sagt, at "tað verður ikki leingi til neyð verður í landinum".

Skiparafelagið kravdi eisini, at fiskimarkjó undir Føroyum varð sett til 10 fjórðingar. Áheitanin varð eisini send lögtinginum, sum tók undir av heilum huga. Lögtingið sendi hana víðari til Keypmannahavnar og beyð sær til at brúka tær 12.500 krónurnar, sum tingið hevði tókar, til endamálið.

Amtmaðurin Christian Bærentsen for 11. december til Keypmannahavnar við samtyktini hjá tinginum. Í januar kom ein nýggj lóg um fiskiveiðu undir Føroyum til viðgerðar á ríkisdegi. Samstundis varð umrøtt at senda eitt skip til Føroya at verja móti trolarum.

14. januar 1899 varð nýggj lóg lýst. Hon hækkaði boturnar fyri óløglegan fiskiskap, men kortini var útlandsku trolarunum loyvt at sigla gjøgnum sund og opnar fiðrir við trolaraambøðum á bordi, tá teir ikki stóðgáðu.

Føringatúndi hildu, at ivaleyst funnu teir harvið ofta tjans til loyniliga at sleppa niður.

"Guldborgsund" ger kvettíð

Meðan málið var til viðgerðar í Keypmannahavn, gjørdu bretska trolaramir sær dælt undir Føroyum, men tá februar kom, vóru teir tiknir á bóli. Kanónbáturin "Guldborgsund" kom 4. februar á Haynarvág og fór skjótt avstað aftur at kanna leiðirnar. Eftir tveimum dögum fekk hann góðan fong.

6. februar kom hann rekandi 20 trolarar fyri sær á

Havnina. Teir vóru allir tiknir inni á Fuglafirði við óløglegum trolaraambøðum.

Triggir aðrir smoygdu sær undan norður gjøgnum Djupini. Tveir aftrat royndu at rýma, men vóru við skorpum skotum noyðdir at venda aftur.

Fáar dagar seinni kom "Guldborgsund" á Havnina við fyra trolarum aftrat. Ein hevði trolað norðanfyri Vagoyanna, og hinir vóru tiknir inni á Vestmanna við óløglegum ambøðum.

Teir allar flestu av hesum trolarunum fingur bert lilla bot, men ein, sum varð tikin fyri aðru ferð, fekk 540 krónur í bot, og gekk av við veiðu og reiðskap. Hann, sum fiskaði norðanfyri Vagoyanna, fekk 1440 krónur í bot og misti veiðuna, sum var verd einar 5000 krónur.

Gerðamenn í hornatökum

Hóast verjuskip var komið, helt lagið fram, og blóðini fyltust á, at føroyingar gjørdu óvítandi av at melda trolararnar. Tað bottu gerðamenn norðuri í Vági um einferð, ein trolari kom ov nær teimum vorið 1899.

Teir høvdu sett línu fyri Oyraskorum. Grimsbytrolarin "Corvus" kom framvið og trolaði 200 favnar av línu frá teimum. Hetta lotu gerðamenn sær ikki lynda. Teir meldaðu nummar, navn og ytri til sýslumannin, sum legði málið fyri skiparan á "Guldborgsund".

Hann setti ytimi í kortið og kom til, at trolarin hevði fiskað neyván tveir fjórðingar úr landi. Kanónbáturin kom fram á hann í Lovviksfiðri og tók hann við sær til Havnar. Skiparin segði, at hann hevði ikki verið so nær, og uppi í tinghúsinum andoyði hann í móti í næstan tveir oktir.

Men tá gerðamenn høvdu gjørt eið upp á sin vitnisburð, gav skiparin seg og botti 1200 krónur. Hann misti veiðu og reiðskap og skuldi haraftrat rinda 300

krónur. Gerðamenn fingur burtur av fyrri skaða og tíðarspell, men tá veiðan kom upp á land, fyltust menn á, at lítið var til.

Har vóru bara nakrir ómaga steinbitar, smár hyskálvar og neyðarsligar skrubbur.

Sum tíðin leið vóru fólk misnøgd við tað, sum kanónbáturin gjørdi burtúr. Í februar í árinum 1900 høvdu Føringatúndi eina søgu um ein eiðsbát, sum kom strevandi inn úr havinum.

Tá teir vóru um hálfannan fjórðing úr landi, kom ein trolari dundrandi aftaná teimum og tætt fram við bordi. Av skipinum ljóðaði á tyðuligum norðamali, men við engilskari tóning: "Tu Hanus, hin gamli, hvar er kanónbáturin nú?"

Hanus vildi onki siga, men ein, sum ikki hevði upplutnið krutið, svaraði: "Te vita vit onki um Kanónbáturin sæst ongan tíð um okkara leiðir."

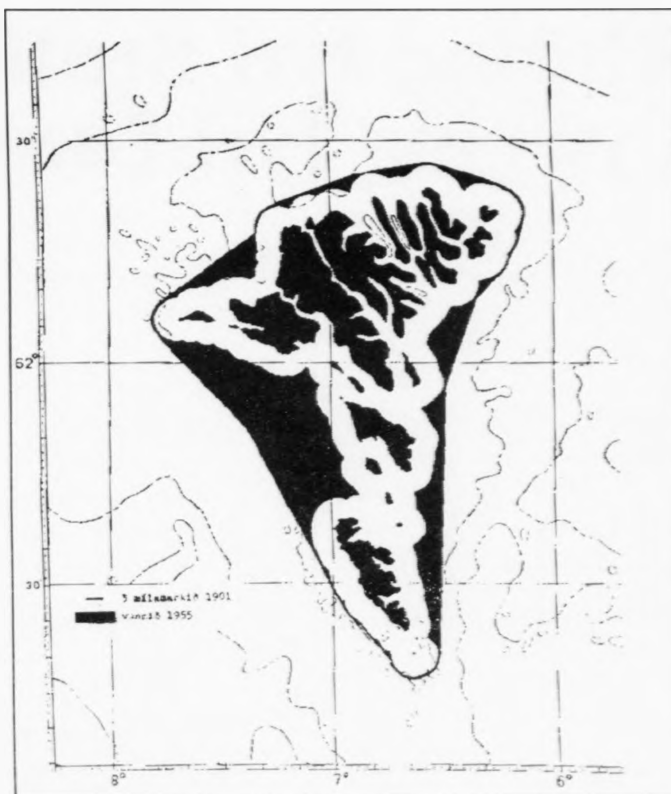
London og Sættmáli

Suðuri í London fingur myndugleikarnir skjótt fræmir av hendingunum undir Føroyum. Reiðarinni kærðu sína neyð fyrst stjórnina í Keypmannahavn at fáa frágreiðing um hendingina, ta "Guldborgsund" fekk 23 trolarar í einum hali á Fuglafirði.

Varið 1900 avgjørdi uttanríkisráðharrin, at Bretland skuldi senda ein umbodsmann til Føroya at vera fiskiskipunum til hjálpar. Hesar maður, H. Montague Villiers, var fyrsti bretska konsul í Føroyum.

Hann varð illa móttikin og mundi ikki fingið innivist fyri sær og familju síni, men ein beinasamur bakari læt honum eina stovu og eitt lítið kamar at búgva í. Árið eftir bygdi hann konslarabústaðin, sum KFUK nú eigur, og har helt konsulin til til 1924.

Trætán um fiskiskapin undir Føroyum endaði í hesi syftu í 1901 við einum sætt-

Linn stóra trolararoyndin undir Føroyum í 1898 og 1899 gjørdi, at 3 fjórðinga fiskimark varð sett um Føroyar í sættmála við Bretland. Í 1995 varð hetta mark viðkað serliga vestan fyri Føroyar

mála millum Danmark og Bretland. Sættmálin asetti triggjar fjórðinga fiskimark undir Føroyum og annars reglur um fiskiskap á okkara leiðum.

Her varð eisini avtalað, hvussu markið skuldi verjast við herskipum.

Sættmálin frá 1901 var óbroyttur í gildi til 1955, tá leiðirnar vestanfyri Føroyar vóru viðkaðara nakað. Í 1959 varð í prinsippinum sett 12 fjórðinga fiskimark undir Føroyum tann grundlinjur, men í eini tillagingartíð kundu engilskmenn fiska inn at seks fjórðing-

um.

12. mars 1964 var tillagingartíðin úti og fiskimarkjó 12 fjórðingar mótevnis øllum londum við heinum grundlinjum. Tað var hildið at vera ein stórir fongur fyri heimafiskiskapin, og henda dag sigldi landsstýrismaðurin Erlendur Patursson saman við lögtingsmanninum Jóhan Simonsen eftir øllum fiskimarkitnum við einum føroyskum vaktarskipi.

Gongdin í altjóða fiskimarksmálum hevði við sær, at okkara fiskimark varð flutt út á 200 fjórðingar tann

1. januar 1977. Miðlinja mátti ásetast mótevnis Bretlandi, tí tað var so stutt millum londini, men onkar gráar leiðir vóru, sum ikki voru avgreiddar.

Landgrunsmarkjó varð heldur ikki ásett tá.

Hesi víðurskipti eru øll avgreidd nú, marknatretan er loyst.

Tað er onki at taka seg aftur í, at Føroyar nú eru nógv stórr og ríkari enn fyri 100 árum síðani, og ongin ivi er um, at Jens Mohr og teir høvdu eisini fegnast, høvdu teir vítað aftur í verðina.

Jens Mohr í Havn var nevndarlimur í Skipara & Navigatorfelagnum, tá bretar komu undir Føroyar at trola í 1898. Hann mælti til at seta 10 fjórðinga fiskimark um Føroyar beinanvegin, men fekk ikki undirtekið

Grimsbytrolarar í stórum tali við bryggju í Onglandi. Teir fingur gylta veiðu undir Føroyum og Íslandi og gjørdi at føroyingar noyðdust at leita sær aðrar leiðir mestsum alt árið

Føroyar Bretland

Virðing fyri Bretlandi - virðing fyri Føroyum!

Við prenta her grein, sum Jan Müller, blaðstjóri skrivaði í Sosialinum 1. mai 1997. Greinin er ein áheitan á bretska myndugleikar at virða Føroyar og harvið føroysku krøvini um eitt miðlinjumark millum londini bæði. Greinin var eisini prentað í bretskum blóðum umframt at hon varð send fleiri bretskum ráðharrum

Jan Müller,
blaðstjóri skrivar

I dag skulu bretska veljararnir gera av, um konservatívi flokkurin skal styra landinum í enn eitt fimmi ára skeið - ella um Labour - arbeidaraflokkurin - skal taka við eftir at hava verið ut í kuldinum í 18 ár.

Hevur tað nakran tyding fyri okkum føroyingar, hvort fer at sita í Downing Street nr. 10 og styra Storbretlandi komandi ári? Kundi hóskaði verið spurt!

Svarið er ja. Reyði tráðurin í valstríðnum hjá tí nýggja arbeidaraflokkinum hevur verið hesin: at Bretlandi torvar eina broyting, at Bretland hevur betur uppi borið enn at verða styrt av teimum konservatívi í enn eitt skeið, at Bretland hevur brúk fyri virðing í umheim-

inum, og tað fær landið bert undir eina Labourstjorn o.sfr.

Stóra málið fyri okkum føroyingar, sum hevur beinleiðis samband við eina komandi bretska stjórn, er undirgrundarmarkíð. Sum so er fiskimarkíð heldur íki komið heil tuppá pláss.

Tað hevur ómetaliga stóran tyding fyri okkum sum tjóð, hvussu endaliga fiskimarkíð og endaliga undirgrundarmarkíð verður við Storbretland.

Tað hevur ikki borið til at seta hesi mark, meðan Bretland hevur verið styrt av eini konservatívi stjórn. Tvørturímóti hava teir konservatívi sett føroyingum so irrimulig krøv í marknaðarspurninginum, at ein nýggja stjórn, sum ynskir at reka ein annan politikk, sum at økja um virðing Bretlands úti í heimi, bert

kann slaka uppá hesi krøvini.

Labour ynskir annan politikk

Bretska arbeidaraflokkurin, Labour, setir nevniliga í stevnu skrá síni fram eitt ynski um at

«Bretland verður virðismett í umheiminum fyri sín reidiliga uttanlandapolitikk».

Hetta er eitt framhaldandi evni av einum áður skrivaðum politiskum skjali, sum sigur, at Bretland undir konservatívi stjórnini hevur mist alla ávirkan og virðing í umheiminum.

Tað má sanniliga sigast at vera satt her heima hjá okkum, at virðingin fyri Bretlandi er nogis minkað. Lokkara fóri er orsokin einamest tann framferð, sum Bretland hevur vist á marknaðartrættum um undirgrundina.

Hvorki tað «ágangandi ekspansjonistiska lyndi» av kravi Bretlands, ei heldur tey ófullgiggjæða argument, sum verða nýtt til at stuðla tí, hava elvt til nakra virðing. Hesin framferðarháttur, at ein stór tjóð við harðræði roynir at kúga eina litla grannatjóð við teiri undanfórslu at «vald gevur rætt» («might is right») er alt annað enn uppbyggjandi.

Spurningurin er so, um ein broyting til tað betra kann væntast í bretskum politikki undir einari arbeidarastjórn, sum vit vóna kemur til valdið eftir valið í dag! Fara vit at siggja ein nýggjan stóðufastan framferðarhátt undir samráðingunum, sum í verki sýnir teirra ynski um, at Bretland verður virðismett í umheiminum?

Lyftið um eina endurskoðan av politikki Bretlands, sum talskvinnan í uttanríkisráðgjafi innan arbeidaraflokkin, Joyce Quinn, hevur latið Sosialin skilja er politikkurin hjá «Nýggja Labour», tykist at geva einum vón um, at so verður...

Fair play

Og utlit er eisini fyri, at tað vanligja bretska eyðkennið «fair play» verður sett í háseti av arbeidaraflokkinum, við tað at farafornadurin í bretska arbeidaraflokkinum, John Prescott, væntandi verður settur í eitt av leiðandi stovrunum í stjórnini. Hetta er sami John Prescott, sum í 1970-unum, sum vanligur parlamentslimur, tók eina virðiliga stóðu ímóti síni egna stjórn og stuðlaði íslenska krávinum um fiskirættindi undir «toska-krignum».

Henda hending er eisini eitt annað dømi um, at Bretland við harðskapi royndi at tvinga eina litla grannatjóð at geva frá sær rættin til havleiðina innan fyri egið sjómærk. Hetta var ikki bert ein grundreglu-spurningur fyri Prescott, men kravdi eisini stórt dirvi. Hann var ta, og er enn í dag parlamentslimur fyri valdomið í Hull, sum tá var ein av størstu miðdeælunum í bretska fiskiádninum og stóð soleiðis á odda í stríðsmálinum. Tað, at Prescott stuðlaði Íslandi, kundi so státt ikki sigast at vera ein sjálvsagdur háttur at økja um sín popularitet millum egna veljarar sínar.

Men á hesum, sum á so mongum øðrum økjum, hevur hansara stóðutakan fyri tí, sum hann heldur

Jan Müller, blaðstjóri á Sosialinum

verða rætt, vunnid honum stóra virðing, ikki bert í hansara egna valdomi, (sum framhaldandi og við stórum meiriluta valdi hann inn aftur í Parlamentid), men hann stendur eisini høgt í metum um alt landið og yvir heila politiska «spektrumid».

Rættvis loysn á marknaðartrættum

Tað er at vóna, at ein arbeidarastjórn kemur at virka við reinlyndi og í sama anda, sum fyrinýndarlaga stóðutakan John Prescotts í 70-unum, soleiðis at ein rættvis loysn kann fáast at marknaðartrættinum undirgrundina við Føroyar. Tað hevði sanniliga verið eitt stg nærri móti endamáli Labours at skapa eitt nýtt tíðarskeið, hvar Bretland fær alheims ávirkan og virðing.

Sæð frá einum føroyskum sjónarmiði, hevði onki verið okkum til stórn gleði enn tað, at virðingin fyri Bretlandi aftur kom uppá sama stóði, sum hon var áður. Og út frá einum heimsumfatandi sjónarmiði er eingin ivi um, at orð Bretlands høvdu havt nógv stóri ávirkan, um landið visti sín góða vilja at koma til sættis um eina rættvisa avtalu við litla grannalandið fyri norðan.

Visið Føroyum virðing! Vit føroyingar hava so bert orðini hjá nýggja Labour

um broytingar og ynski at skapa sær virðing aftur eftir eitt langt konservatívt styri at halda okkum til, tá vit - moguliga í so góðtrúgvinn - seta von okkara til, at tað læst ein virðiligur endi á marknaðsemjuni, ein endi, har Bretland fyri at vinna sær virðing í umheiminum, eisini sjálvt má visa virðing fyri sama umheimi, sum Føroyar so avgjort eru ein partur av - ikki minst Føroyar, tá hugsað verður, at vit eru ein litil tjóð og eini mestu granni Bretlands.

Tað skal vera vón mín, at Robin Cook komandi bretska uttanríkisráðharrin og Joyce Queen, vara uttanríkisráðharrin við ábyrgd fyri europeiskum víðurskiftum, fara at liva upp til orðini um at vinna Bretlandi virðing aftur í umheiminum, tá hesi helst taka við valdinum í Bretlandi eftir valið í dag.

Hvat okkara egna sök víðvikur og okkara sjónarmiðum í hesi sök, so er bert eitt at siga, og tað er at mæla okkara monnum til at halda fram á somu kós, su n er miðlinja fyri bæði fisk og olju.

Hetta var tað, sum bretar góðtøku í samráðingunum við norðmenn, og hetta eigur at verða tað, sum somu bretar í dag eiga at góðtaka í samráðingunum við okkum føroyingar.

Teknarin Oli Petersen hevur gjøgnum árin sjórt nógv burtur úr marknaðartrættum

Bretska uttanríkisráðharrin Robin Cook við Anfinn Kallsberg, lögmann:

We are ready to search for an early settlement

Tá nýtt landsstjórn varð skipað miðskeiðis í 1998 sendi bretska uttanríkisráðharrin, Robin Cook soljóðandi skriv til Anfinn Kallsberg, lögmann.

Please accept my warm congratulations on your be-

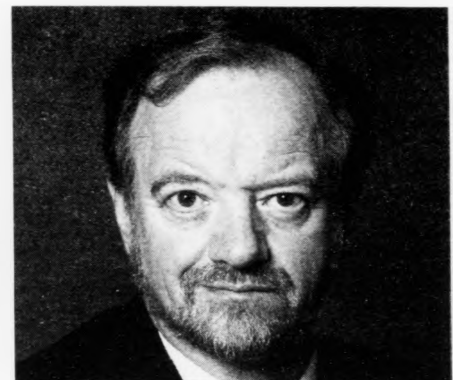
coming lögmaður of the Faroe Islands. Britain and the Faroes both have comparatively new governments in office. We also have considerable economic interests in common. I hope your appointment can mark a

fresh start in our discussions about oieldelimitation. We are ready to search for an early settlement, which I am sure you also desire. Our aim is to reach an equitable agreement of mutual benefit as between friendly neigh-

bours. I whery much hope, that we shall be able to work together.

With every good wish for your time in government."

Robin Cook

Føroyar Bretland

fyri at fáa øll møguleg sløg av politiskum, búskaparligum, sosialum, útbúgvingarligum, mentanarligum og itrottarligum samstørvum.

Avis óki, sum fyrst renna til hugs, eru:

Samstarv við at menna olju- og gassvinnuna í Norðuratlantshavi

Ferðafólk úr Bretlandi

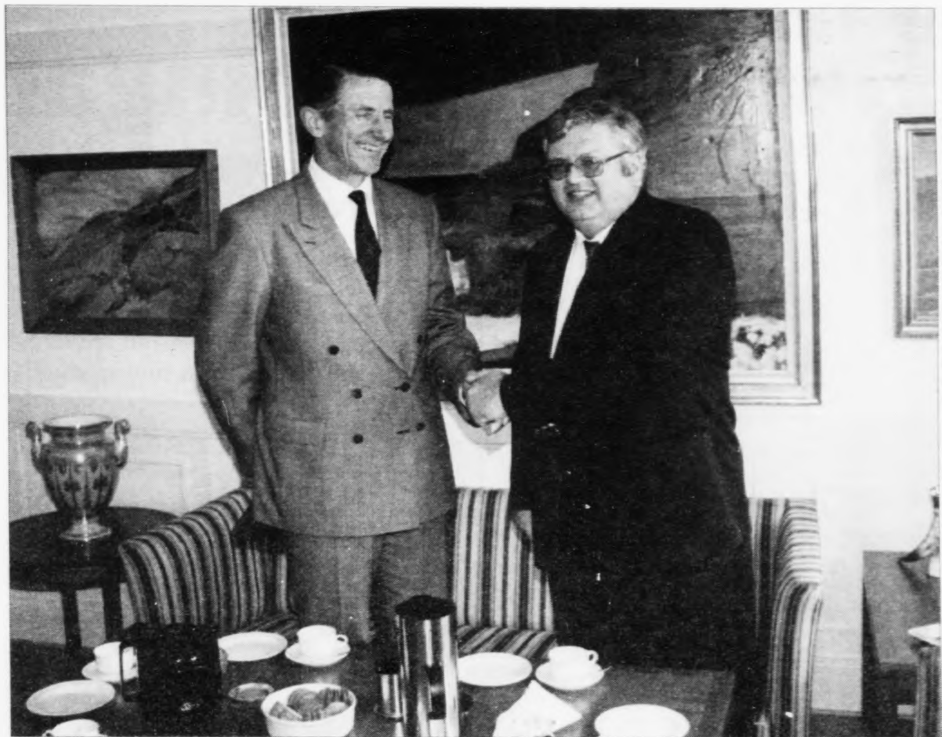
Fáa Føroyingar at lesa og arbeiða í Bretlandi. Flotuni hava norðmenn og íslendingar loyvi at arbeiða í Bretlandi, men føroyingar mugu hava danskt pass og sostatt í passhøpi vera ES-borgarar

Støðga stuðlinum, bretska stjórnin gevur nokrum nýggjum grindahefjendum

I nýggju víðurskiftinum er tað av storum týdningi, at føroyingar ikki eru passivir partnarar og bert fylgja við bretska atlaninum. At byrja við kunnu teir sjálvir taka fyrsta stigjó og skapa samband við nýggja skotska heimastýrið í Edinburgh. Donald Dewar og hansara starvsfelagar høvdu úttan íva verið áhugaðir í at hoyra um royndirnar, føroyingar hava havt við sínum heimastýri seinastu 50 árin.

Eg skjóti upp, at teir frá fyrstan tíð fara undir sín egna „sjarmuoffensiv“ við at bjóða lögum bretum, sum hava ávirkan, til Føroya, so hesir sjálvir kunnu uppliva hetta serstaka landið. Nógvir av teimum høvdu úttan íva farið heim aftur til Bretlands bergtiknir av sama vakurleika, sum William Morris, John Buchanan og John Betjeman og fleiri av teirra landsmónum hava verið. Hesi sambandin kunnu geva óvmarkaðar fyrminur til Føroyar í framtíðar víðurskiftinum við Bretland.

Bretski sendiharrin í Danmark er millum gestirnir. Her er hjann saman við Amfinni Kallsberg, lögmann

Future relations between Faroes and Britain

by Louis Wilson

The British reluctance to engage politically was mirrored for very different reasons on the Faroese side. Here there was traditionally a sense of living in the shadow of a great imperial power who posed a threat to their very existence as a distinct people. These perceptions were expressed by the man who was the very embodiment of the Faroese Social Democratic Party, the former Prime Minister Petur Mohr Dam when he addressed the Nordic Council in Reykjavik in 1965. He spoke of the Faroese having been spared the fate of their kinfolk the Shetlanders »hvis nordiske kultur og liv blev opslugt af det britiske imperium og den internationale tiltrækningskraft«. (Jan, can you translate the Danish for me).

In the early years of the century the threat was all too visible to the Faroese. Large fleets of British steam-powered trawlers could be seen crowding the fishing grounds right up to a mere three miles away from the shoreline. The effect was to squeeze Faroese inshore fishermen (úr-róðrarmenn) out of their home waters.

Later on in the 1960's the Faroese took the long overdue step of extending their fishing limits. They were

met with punitive bans on Faroese fish landings at British ports.

Britain's apparent disregard for its small neighbour to the North continued right into the 1990's when they pressed their outrageously unfair claim for sovereignty on sub-sea resources in far into Faroese waters. Commenting on this in his own inimitable way, the then Danish Foreign Minister, Uffe Ellemann-Jensen observed that this encroachment would have enabled the inhabitants of Suduroy (the southernmost of the Faroe Islands) to spit into British waters. Further salt was rubbed into the wound by way the British Government appeared to promote the animal welfare groups campaigning against the pilot whale hunt. These were groups pledged to »bring the Faroes to their knees« by means of an economic boycott who routinely smeared Faroese people as bloodthirsty barbarians. Yet they were still able to get representation on official UK delegations to the International Whaling Congress.

As part of their engagement with the Faroe Islands the British Government will undoubtedly start inviting prominent politicians and influential opinion formers

on official visits to Britain. Their programmes will be placed in the hands of the practiced professionals from the Foreign Office who will do everything to ensure that the visitor leaves with the best impressions of the host country. They will be wine and dined and strenuous efforts will be made to meet whatever individual wishes they have with regard to sightseeing and meeting eminent personalities.

No doubt the Løgmaður will feature prominently on the invitation list. And I think we can confidently expect that he will be received with the ceremony appropriate to a national leader. This would certainly be a contrast to the experiences of his predecessors. I don't think there was much ceremony at the Fish Dock in Grimsby when old Hákun Djurhuus stepped off a trawler to pursue fishery negotiations with the British in the 1960's. Neither was there much recognition of Atli Dam's status when he was in Britain on a similar errand in the following decade. Interviews on BBC television, he was introduced as »a Faroese member of the Danish delegation«.

It is obviously easy to be cynical about the kind of British »charm offensive«

we can now expect and conclude that beneficiaries of it will be bought off. This would be true if their heads are turned by such VIP treatment. But if people go into such visits with their eyes open then the links that are created can only help the Faroe Islands. The British clearly have an agenda based on their national interests to pursue in their engagement with the Faroe Islands. They want visitors to return to their countries favourably disposed towards Britain. There is nothing dishonourable about this. It is a normal tool of diplomacy. But it does put the onus on the Faroese to decide what they want out of the relationship and to pursue this with equal determination. There must after all be large areas of mutual interest. This means it is time for some strategic thinking about relations with the Faroe Islands closest neighbour to the South.

A new relationship with Britain offers an opportunity to lessen dependence on Denmark and further erode the »tunnel vision« which sees Copenhagen as the sole gateway to the outside world. This must surely be a healthy development irrespective of whether the Faroese Government's aim is fullveld (sovereignty status?) of a reshaping of the

relationship between nations in the Danish Kingdom (Riksfelagskap). The British Empire is no more although the Faroese could have been forgiven for thinking otherwise when the UK sought to extend its territory onto their doorstep in the early 1990's. Instead Britain is finally carrying out constitutional reform in a conscious attempt to adapt to its modern place in the world. New centres of power have been created in Scotland and Wales. This creates further opportunities for the Faroese to develop all sorts of political, economic, social, educational, cultural and sporting links on a more equal footing than has previously been possible. In terms of specifics, the areas which immediately come to mind for the Faroese to focus on are:

- Collaboration in developing Oil and Gas resources in the North Atlantic.
- Encouraging tourism from Britain.
- Persuading Britain to take account of Faroese interests in EU negotiations.
- Pursuing opportunities for Faroese to study and work in UK. Currently, Norwegians and Icelanders

are allowed to work in the UK but Faroese have to obtain Danish Passport and pass themselves off as EU citizen.

- Neutralise British Government support for any renewed campaign against Grindadráp.

In this new relationship it is enential that the Faroese to not remain passive partners waiting to be swept along by the British agenda. For a start they could take the initiative in forming links with the new Scottish Home Government in Edinburgh. Donald Dewar and his colleagues would surely be interested in the Faroe Islands experience of operating Home Rule over the past 50 years. I would also suggest that the Faroese should start their own »charm offensive« by inviting influential British people to the Faroe Islands so that they can experience this unique country at first hand. Many of them would no doubt return to Britain captivated by the beauty of the scenery and the special qualities of the people in the Same way as William Morris, John Buchanan and John Betheman and many of their compatriots have been over the years. These kind of attachments could be of inestimable benefit to the Faroe Islands in future relations with Britain.

Føroyar Bretland

Eftir marknaavtalu við Bretland:

Stórar avbjóðingar fyri framman

Nú markið er komið uppá pláss millum Føroyar og Bretland skuldi einki verið til hindurs fyri, at Danmark vegna Føroyar góðtók Havrættarkonventionina. Tá tað er gjørt kunnu vit fara undir at seta krøv um okkara part av tí stóra Rockall og Hatt-onháslettanum fyri sunnan. Víst liggja stórar avbjóðingar fyri framman. Maðurin, sum uttan iva kemur at arbeiða við teimum, er sami Arni Olafsson, sum megnaði at fáa marknaavtaluna við Bretland í land

JAN MULLER

Flestu føroyingar eru samdir um, at drívmegin og undangongumaðurin fyri at fáa Føroyum eina góða marknaavtalu við Bretland er Arni Olafsson. Hann hevur verið við í samráðingunum øll hesi árini og frá 1993 sum formaður í samráðingarnevndini.

Hetta javna verið nokur strævin men samtíðis spennandi. Arni Olafsson viðgongur, at tað mangar hevur verið svørt at tað samráðingarnar, men ein góð fóroysk samráðing við vestrindum av ymsum slag, eitt gott politiskt bakland og ein góð sak hava tað gjørt tað fyrri tí ársliði, sum nú tyrliggur.

Tað var fleiri ferðir, at tú sást ongan annan útveg enn eitt sakarmál í Haag. Men tað var heilt tyðuligt, at báðir partar høvdu sett sær fyri at gera sitt ítarsta fyri at sleppa undan tí.

Tá nu partarnir gjordist samdir, so má tað takast sum at tað langt um leingi eydnaðist at finna eina linju, sum báðir partar mettu vera meira attraktiva enn at fara til domstolin.

Vit spurdu Arna Olafsson,

hvørjar møguleikar hann sær í einum komandi samstarvi við bretar.

—Bretland er okkara næsta grannaland, ta tað snýr seg um møguliga olju og gass-økini á føroyska landgrunninum. Framvið markinum til Bretlands, og tí er tað rettiliga naturligt, at tað verður samarbeitt tvørtur um markið. Hetta stæði eg sum ein framtíðar samstarvsmøguleika.

Arni Olafsson hevur farið av stað: sínum sum serkenni í føroyskum málum í dansk-uttanríkisráðunum. Hann heldur tað tí vera naturligt at fara í altur hetta stævi, nu arbeiðsuppgávan at gera eina marknaavtalu er liðug. Men hann tekur av tilbøðnum frá Antinni Kallsberg, lögmanni, sum hevur sett fram ynski um at fáa Arna Olafsson at taka sær av at loysa marknaatretuna við Island.

Rockall og Hattón haslættin

Síðani er tað spurningurin um alt tað risastóra okið sunnan fyri Føroyar, tann sokallaði Rockall og Hattón haslættin, sum Føroyar, Bretland, Írland og Island gera krav uppá. Hetta er eitt

mál, sum fer at verða tíkið í framtíð, nu markið millum Føroyar og Bretland á nærleikum er ásett.

Strandalondini, sum gera krava uppá hesi oki, skulu fyrst gera upp við seg sjálvi, um tey halda, at krøv teirra eru nóg sterk at leggja fyri The International Boundary Commission, sum er undir ST. Har skal man líkasum dokumentera síni krøv og senda tey til stovnin.

Arni Olafsson sigur, at hetta er ein rettiliga krevjandi uppgáva í sær sjálvum, serstakliga jaftróðiliga. Tað er heilt stutt síðani, at bretar góðtoku Havrættarkonventionina. Danmark hevur netuppsakad av føroyska marknamalimum ikki viljað góðtikið Havrættarkonventionina.

—Við hesi avtalu skuldi so tann forðingin verið burtur, og kann Danmark tí góðtaka Havrættarkonventionina. Tað er so ein tíðartreist eftir hetta, at ein skal lata inn síni krøv.

Arni Olafsson sigur, at orsökini til, at báðir bretar og vit hava víst so stóran áhuga fyri at fáa ásett markið millum londini, er tann stóri áhugin hjá oljufeløgum fyri okinum, og ein slíkur

áhugi er ikki enn fyri okini, sum liggja langt uttan fyri 200 fjórðingar.

Frá føroyskari síðu verður annars sagt, at føroyski landgrunnurin heldur fram suðureftir, soleiðis at Rockall og Hattón haslættin er eingin leinging av føroyska landgrunninum.

Annars vil Greenpeace hava alt hetta stóra okið lagt út sum eina „amarina“ náttúrpark.

Løgmaður segði við Sosialin nu um dagarnar, at hann legin sá, at Arni Olafsson kom at arbeiða við uppgávan, sum snúgva seg um uttanríkisráðunum og annars viðari útrættaleggjina av oljuutviklinginum. Hvat sigur Arni Olafsson til slíka álitissvantan?

—Tað flovar sjálvandi at fáa slíka álitissvantan, men tað er ov tróliga her og nú at síga, hvat hetta kann bliva til.

Tað var annars undanfarni lögmaður, sum setti Arna Olafsson frá sum formaður í Oljuraðleggingarnevndini við tí grundgeving, at hann burturav skuldi taka sær av samráðingum við bretar um markið.

Greenpeace

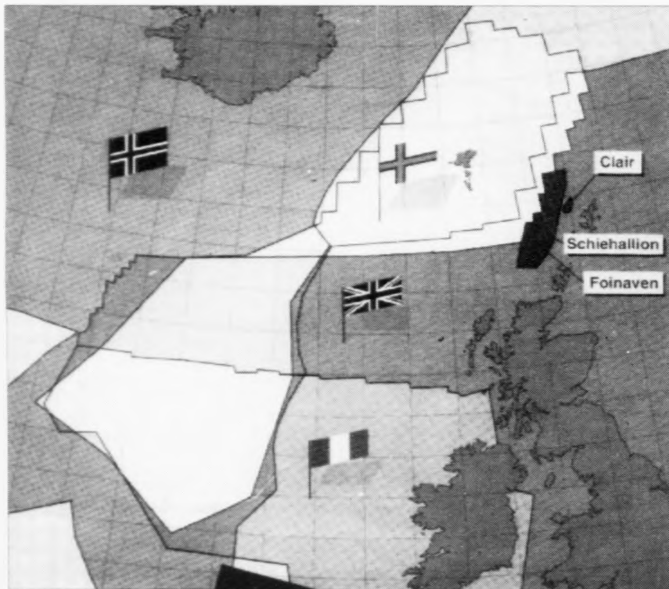
Ein spurningur, sum kann fara at taka seg upp, nu føroyingar hava fingið fast

Arni Olafsson skal nú undir at samráðast við íslendingar um landgrunnsmark

mark til Bretland er, hvat Greenpeace kann finna uppá. Felagsskapurin hevur koyrt eina herferð móti nýggjum boringum á Atlantismotnum, og í bretska umbløðum nu um dagarnar varð sagt frá felagsskapinum, at hann fer eisini at roynd at forða fyri oljuleiting í føroyskum oki, har henda leiting liggur tætt upp at bretska markinum. Hvat hevur Arni Olafsson at síga

til slíkar höttanir!
—Vit kenna jú bretska partin av Greenpeace, sum í øðrum sambandi hevur roynt at forða føroyingum í at troyta sínar ressursir, her eitt nú grindahval. Vilja teir nu eisini forða føroyingum í at troyta oljutilfeingið, sum onnur lond troyta, so kann man fara at spyrja, hvør uppgávan hjá Greenpeace er: at verja náttúruna ella bara genera føroyingar.

Stóru okini fyri sunnan, sum fleiri lond gera krav uppá

Mortan Nolsøe, sáli, Halgir Winther Poulsen og Arni Olafsson undir samráðingum fyrst í 90'unum